

Бугера Олександра Григоріївна,
студентка 3 курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник: асистент кафедри цивільного права Байталюк Д. Р.

МИРОВА УГОДА ПРО СПЛАТУ АЛІМЕНТІВ НА ДИТИНУ

Питання пошуку вирішення правових конфліктів позасудовими, альтернативними способами, особливо в сімейних конфліктах – актуальне, перспективне і нагальне питання. Нині традиційно наукові дослідження з проблем сімейного права, зокрема, дисертаційні праці, здійснюються шляхом аналізу і синтезу норм матеріального і процесуального права.

Що вже говорити про рівень обізнаності про альтернативні можливості позасудового врегулювання правових спорів серед нефахівців – простих пересічних громадян. Для них сам термін «медіація» може сприйматись як шлях не до світла в кінці тунелю, а можливість введення їх в оману [1, с. 484].

Актуальність цієї проблематики завжди буде беззаперечною. На моє глибоке переконання саме сімейна сфера найбільш потребує альтернативного врегулювання конфліктів. При цьому політика запровадження аналізованих способів має бути збалансованою. Аби не відбувалося порушення прав осіб на судовий захист. Потрібен баланс публічних і приватних інтересів [2, с. 11]. Нагадаю, що донедавна, аліментні питання вирішувались виключно імперативним способом. Це не сприяло належному захисту прав та інтересів як уповноважених, так і зобов'язаних осіб. Нині Сімейний Кодекс України базується саме на диспозитивних засадах регулювання сімейних відносин.

Дуже широкий спектр сімейних проблемних питань може бути вирішений без суду. Наприклад, шляхом укладення відповідних договорів. У цих договорах можна передбачити правовий режим спільного майна після розірвання шлюбу, місце проживання дітей, режим зустрічей з дітьми того з батьків, хто проживає окремо, питання щодо утримання та виховання дітей тощо [3, с. 70–71]. Зазвичай на цьому етапі у колишнього подружжя відсутнє бажання і можливість до діалогу, який є запорукою досягнення консенсусу з означених питань.

І медіація – найкращий, найшвидший, менш болісний і менш фінансово затратний для всіх шлях до врегулювання конфліктів.

Різновидом договірної врегулювання сімейних проблем є можливість слати аліментів на дитину в добровільному порядку, зокрема, шляхом укладення відповідного договору між батьками, або примусово – через суд.

Мирова угода – ще один спосіб договірної врегулювання сімейних спорів. Аналіз судової практики свідчить про те, що непоодинокими є випадки, коли сторони (або одна сторона), не мають на меті реального врегулювання конфлікту. І ними приймається питання про можливість вирішення спору, шляхом укладення мирової угоди. У такий спосіб ці сторони не вирішують конфлікт, а затягують судовий розгляд справи [4, с. 104–105].

Проаналізуємо окремі проблеми, які виникають у судовій практиці при розгляді цієї категорії справ і певні можливості їх позасудового, зокрема, договірної врегулювання.

Практика Верховного суду свідчить проте, що укладення мирової угоди є правом сторін, яким вони можуть скористатися у будь-який момент судового розгляду, тобто після відкриття провадження у справі судом першої, апеляційної чи касаційної інстанції та до ухвалення судового рішення за результатами такого розгляду. Після завершення судового процесу право на укладення мирової угоди може бути реалізовано лише в процесі примусового виконання судового рішення, тобто за наявності відкритого виконавчого провадження. При цьому суб'єктами, які уповноважені звертатися до суду з клопотанням про затвердження мирової угоди, є державні або приватні виконавці, на виконанні в яких перебуває відповідне виконавче провадження.

Варто відзначити, що мирова угода, укладена в суді, і відрізняється від рішення суду тим, що є досягненням компромісу між сторонами та способом самостійного врегулювання конфлікту.

Постанова Верховного Суду від 10 травня 2018 року у справі № 363/1103/16-ц конкретизувала, що у разі невиконання однією зі сторін зобов'язань за умовами мирової угоди інша сторона угоди

не позбавлена можливості звернутися до суду з позовом про спонукання до виконання мирової угоди. При цьому звернення заінтересованої особи до суду із зазначеним позовом без попереднього отримання постанови державного виконавця про відмову у відкритті виконавчого провадження не є підставою для відмови в задоволенні указанного позову [5].

Суд, в свою чергу, в даній ситуації стає свого роду «стороннім спостерігачем», який не приймає рішення, а лише стежить за дотриманням законних інтересів сторін мирової угоди, дитини та бере на себе функцію її посвідчення.

Література:

1. Мазаракі Н. А. Теоретико-правові засади запровадження медіації в Україні: дис. доктора юрид. наук. Київ, 2019. 484 с.
2. Примак В. Мирова угода як спосіб вирішення цивільного спору. *Юридичний вісник України*. 2001. № 27. С. 11.
3. Фединак Л. Мирова угода як спосіб врегулювання цивільно-правових спорів: окремі питання. *Право України*. 2003. № 10. С. 71–70.
4. Тимченко Г. Мирова угода в науці цивільного процесуального права. *Право України*. 2004. № 8. С. 104–105.
5. Постанова Верховного Суду від 10 травня 2018 року у справі № 363/1103/16. URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/74021913>